

EL LLENGUATGE

Complements
de noms (III)

El límit principal que coneix la tendència a substituir certes preposicions utilitzades per a la introducció de noms que constitueixen el complement determinatiu d'un altre nom per la preposició *de* — excepció de la regla per excepció de la regla —, prové de l'alteració de significat o, més simplement, de l'ambigüitat, que es produiria a causa d'aquesta substitució preposicional. Així, la preposició *a* es manté invariablement en conjunts com *odi a l'enemic* o *resistència a l'invasor* perquè, si obeeix a la tendència de què ens ocupem aquesta preposició hi era substituïda per *de*, els conjunts resultants, *odi de l'enemic* i *resistència de l'invasor*, tindrien un significat molt diferent. Anàlogament, si bé *remei contra la tos* ha pogut esdevenir *remei de la tos*, no es pot substituir *sobre* per *de* en *victòria sobre els contrincants* perquè *victòria dels contrincants* significa precisament la cosa oposada. I en casos com *assistència de l'acte* o *contribució de les despeses*, conjunts que hom podria usar o que segurament han estat usats en certes frases, en lloc de *assistència a l'acte* i *contribució a les despeses*, caldria parlar més aviat d'ambigüitat o de sentit poc precís.

En molts casos, la substitució de la primitiva preposició — especialment *a* — per la preposició *de*, ha tingut lloc en el moment en què el conjunt format per un nom determinat per un altre nom s'ha estereotipat, és a dir, ha esdevingut un nom compost o, dit altrament, una locució substantiva: *soldat de peu* (soldat que va a peu), *soldat de cavall* (soldat que va a cavall), *homes de bord* (homes que hi ha a bord), *comú dels màrtirs* (ofici comú a tots els màrtirs que no en tenen d'especial). En general, com més determinat és el conjunt format per un nom i el seu complement, més forta és la tendència a recórrer a la preposició *de*. Aquest fenomen és clarament perceptible comparant dues oracions com *El metge em va recomanar un remei contra la tos* i *On heu deixat el remei de la tos?* Fins i tot el simple article definit pot determinar la substitució: *un remei contra la tos* i *el remei de la tos*. Anàlogament, *Es venen llibres a cent pessetes* i *Els de cent pessetes són aquests*. L'el·lipsi del nom determinat gairebé obliga a l'ús de la preposició *de*: *el de la tos*, *els de cent pessetes*, *la (taula) de quatre calaixos*, *la (truita) de ceba*, *el (prefaci) de la segona edició*, *el (respecte) dels seus drets*.

Albert Jané